

2. Пучкова Г. Л. Субъективное благополучие как фактор самоактуализации личности: автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. психол. наук / Г. Л. Пучкова. - Хабаровск, 2003. - 17 с.
3. Селигман М. В поисках счастья. Как получать удовольствие от жизни каждый день / М. Селигман. - Манн, Иванов и Фербер, 2010. - 320 с.
4. Шамионов Р. М. Психология субъективного благополучия людей / Р. М. Шамионов // Мир психологии. - № 2. - 2012. - 143-148 с.
5. Шамионов Р. М. Субъективное благополучие личности: психологическая картина и факторы: монография / Р. М. Шамионов. - Саратов: Научная книга, 2008. - 296 с.
6. Батурич, Н. А. Теоретическая модель личностного благополучия / Н. А. Батурич, С. А. Башкатов, Н. В. Гафарова // Вестник ЮУрГУ. - 2013. - Т. 6, №4. С. 4-14.
7. Батурич, Н.А. Технология разработки тестов: часть II / Н. А. Батурич, Выготский Л.С. Собрание сочинений: В 6-ти т. Т.1. - М.: Педагогика, 1982. - 488 с.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ ДО ХВОРОБИ

Томчук Юлія Михайлівна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Науковий керівник – канд. психол. наук,
доц. Загурська Інна Станіславівна

Актуальною проблемою сьогодення є поширеність психосоматичних захворювань. Основною формою впливу соматичного захворювання на психіку людини є психологічна реакція особистості на сам факт захворювання і його наслідки. Суб'єктивно-психологічну сторону будь-якого захворювання найчастіше позначають поняттям «внутрішня (або аутопластична) картина хвороби». Остання характеризується формуванням у людини певного роду почуттів, уявлень і знань про своє захворювання.

Зростання інтересу до проблем психосоматики не є випадковим, оскільки сучасний погляд на психосоматику виходить за межі уявлень про здоров'я та хворобу. Сьогодні психосоматика розуміється як тілесне відображення душевного життя людини, тілесне відображення внутрішніх конфліктів та вікових криз (В. Райх, Л.С. Виготський, М.М. Бахтін, Ф.Перлз).

Питанням психосоматики займався В.М. Бехтерев (висунув концепцію соматофренії), В.А. Гіляровський (розвивав уявлення про катестетичні механізми). Поняття «внутрішня картина хвороби» було введено О.Р.Лурією, який описував механізми захворювання та вплив його на психіку хворого. Ф.В. Басін розробив так званий психосоматичний підхід до проблеми розвитку і боротьби з хворобою на основі збереження цілісності людини в умовах захворювання та розглядання патологічних явищ, як його складової [1,4].

Значний вплив на активність психосоматичного хворого у різних сферах життєдіяльності має тип психологічного суб'єктивного реагування на хворобу. Прийнята у вітчизняній клінічній психології типологія реагування на захворювання створена А.Є. Лічко і М.Я. Івановим на основі оцінки впливу 3-х факторів: 1) природи самого соматичного захворювання; 2) типу особистості, в якому найважливішу складову визначає тип акцентуації характеру; 3) ставлення до захворювання в референтній для хворого групі. Схожі типи реагування об'єднані в блоки [3].

Тяжке хронічне соматичне захворювання суттєво змінює перш за все всю соціальну ситуацію розвитку людини. Воно змінює рівень її психічних можливостей, здійснення діяльності, веде до обмеження кола контактів з людьми які її оточують, часто по

об'єктивним чи суб'єктивним причинам приводить до обмеження її діяльності в цілому. Тобто змінює об'єктивне місце, яке займає людина в житті, а тим самим її «внутрішню позицію» по відношенню до всіх обставин життя [6].

Також на виникнення та перебіг окремих хвороб мають вплив гендерні відмінності реагування. У силу того, що чоловіки та жінки мають різний підхід до вирішення питань та різні потреби, які потрібно задовольнити. Ставлення до захворювання та реакція на нього різні у чоловіків та жінок. Чоловіки рідше, ніж жінки звертаються до лікарів, тоді коли проблеми зі здоров'ям не дають можливості нормально функціонувати, займаючи позицію замовчування негараздів з надією, що «саме пройде» [5].

Психосоматичні хвороби, предствляють собою об'єктивну реальність. Будь-яка хвороба обов'язково змінює психіку хворого внаслідок появи нових, відсутніх до хвороби форм реагування. Головним чином мова йде про вплив страхів, неспокою, хвилювання хворого за наслідок хвороби на його особистість. Таке хвилювання має, як правило, суто індивідуальні особливості, які завжди тісно взаємопов'язані з хвилюваннями та ті, які мають суспільний (соціальний) характер, в зв'язку зі ставленням до хвороби, яке склалося в суспільстві.

На поведінку та реакцію хворого на хворобу в першу чергу впливає характер та темперамент, тип особистості, те середовище в якому він знаходиться, психологічна зрілість та інтелект хворого. Бурхлива та тривожна реакція може виникати у астеничного, тривожного типу людей. Також реакція залежить від віку хворого. Реакції можуть бути різними від повного ігнорування до трагічного сприйняття.

Загалом, психосоматичне захворювання може протікати по різному в залежності від гендерної ідентичності, віку, темпераменту та особистісної зрілості хворого.

Література

1. Бехтерев, В.М. Психика и жизнь / В. Бехтерев. - Изд. 2-е, знач. доп. и частью перераб. - СПб. : Изд. К.Л. Риккера, 1904. - 206 с.
2. Коломоєц М.Ю., Павлюкович Н.Д., и др. Теорії та концепції психосоматичних захворювань // Буковецький медичний вісник. – 2008. – Т.12, №1. – С.141-144.
3. Личко А. Е., Иванов Н. Я. Методика определения типа отношения к болезни // Журнал невропатологии и психиатрии. — 1980. — № 8. — С.1527–1530.
4. Лурия Р. А. Внутренняя картина болезней и иатрогенные заболевания. — М., 1944; М.: Медицина, 1977.
5. Медведовська Н.В. Стан здоров'я населення України, діяльність та ресурсне забезпечення закладів охорони здоров'я в регіональному аспекті / Н. В. Медведовська, Д. Д. Дячук // Україна. Здоров'я нації. – 2012. – №1 (21). – С. 30-39.
6. Николаева В.В. Влияние хронической болезни на психику: М.: Изд. МГУ, 1987. – 168 с.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Трохимчук Мирослав Валерійович
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Науковий керівник – канд. філософ. наук,
доц. Пирог Ганна Володимирівна

На даний час в Україні відбуваються різкі соціальні, економічні, політичні та військові зміни. Вони породжують нестабільність в соціумі, що має надзвичайно сильний вплив на